

סילבוס

להיות מורה בבית ספר ערבי: התנסות מעשית וסדנה - 34064

תאריך עדכון אחרון 20-01-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר סמירה עליאן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Samira.alayan@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: 15:00- 16:00

מורי הקורס:

ד"ר סמירה עליאן

תאור כללי של הקורס:

הסדנה תעסוק באתגרים ובהיבטים השונים שקשורים לחינוך הערבי בישראל. היא תנסה לעסוק

באתגרים והיבטים אלה מתוך ראייה של המחקר הסוציולוגי של בית הספר והחברה, ותנסה לדון בהיבטים השונים שמאפיינים את החינוך הערבי כשונה ומופרד מהחינוך העברי בכל הקשור לתוכן לימוד, נשים במערכת, תקציבים, מעורבות הורים, רפורמות, שיטות הוראה ועוד. הסדנה גם תתייחס לשוני בין החינוך הערבי הכללי של האזרחים והחינוך הערבי במזרח ירושלים של התושבים.

מטרות הקורס:

- א. פיתוח הבנה מעמיקה למערכת החינוך בכלל ולמערכת החינוך הערבית בישראל של האזרחים והתושבים ולתפקידו של המחנך הערבי בתוך המערכת.
- ב. הבנה תיאורטית של תופעות שקיימות במערכת החינוך הערבית ברמה האינדיבידואלית וברמה המערכתית.
- ג. סקירת המבנה החברתי של בית הספר והקשר שלו לחברה הערבית בישראל.
- ד. פיתוח הבנה של היבטים שונים שמתרחשים בתוך מערכת החינוך הערבית ואיך מורים מתמודדים איתם כמו למשל: נשים במערכת; תקציבים; תוכניות לימודים ועוד.
- ה. פיתוח תהליך רפלקטיבי של הסטודנטים על המתרחש בתוך בתי הספר הערבים ומתן כלים ומיומנויות של התמודדות.

תוצרי למידה

בסימו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לעמוד וללמד בהצלחה בבית ספר ערבי למרות הקשיים והמורכבות, ולייצר בהצלחה חוויות למידה משמעותיות עבור התלמידים.

דרישות נוכחות (%):

80%

שיטת ההוראה בקורס: דרך ההוראה:

הקורס אמור להתנהל בתוך בית ספר, על ידי הרצאות ומצגות שונות, הרצאות; קריאת חומרים ודיונים; סרטונים קצרים; משחקי סימולציות, מטלות מקוונות ופורמים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

תחולק בקורס רשימת קריאה ארוכה. כאשר הסטודנטים נדרשים לקרוא לקראת כל שיעור

חומר חובה לקריאה:

אבו-עסבה, ח'אלד. (2001). "דילמות וסוגיות בחינוך ערכי בבית - הספר הערבי בישראל". בתוך, צמתים: ערכים וחינוך בחברה הישראלית. ירושלים. 441-460.

- אבו-עסבה, ח'אלד. (2004). "מערכת החינוך הערבית בישראל". בתוך: חסון, ש. ואבו-עסבה. ח'.

- יהודים וערבים בישראל במציאות משתנה. מכון פלורסהיימר למחקר מדיניות . ירושלים. 81-97.
- אגבאריה, איימן. (2013). הכשרת מורים פלסטינים בישראל, זהות לאומית ומדיניות חינוכית. רסלינג.
- אדי-רקח, אודי. & חן, מיכאל. (2000). "נשים וגברים בתפקידי ניהול בחינוך העברי והערבי: מיעוט מול רוב". בתוך: ש. שלסקי (עורך), מיניות ומגדר בחינוך. 85-111.
- אלחאג', מאג'ד. (1996). חינוך בקרב הערבים בישראל -שליטה ושינוי חברתי. ירושלים: הוצאת מאגנס.
- אלחאג', מאג'ד. (1995). המורה הערבי בישראל: מעמד, שאלות וציפיות. חיפה: המרכז לחקר החינוך □ אוניברסיטת חיפה.
- אלחאג', מאג'ד. (2000). "זהות ואוריינטציה בקרב הערבים בישראל: מצב של פריפריה כפולה". בתוך: גביזון, ר. והקר, ד. (עורכות). השסע היהודי-ערבי בישראל: מקראה. המכון הישראלי לדמוקרטיה. עמ' 13-33.
- גולן-עגנון, דפנה. (2004). "למה מפלים את התלמידים הערבים בישראל?". בתוך: גולן □ עגנון, ד. אי-שוויון בחינוך. הוצאת בבל. תל-אביב. 70-89.
- הרן, קריסטופר ג'. (1990). מגבלות החינוך הבית □ ספרי ואפשרויותיו, מבוא לסוציולוגיה של החינוך. סדר: "בן-ישי הוצאה לאור". ירושלים.
- חאג' יחיא, מוחמד. (1994). "המשפחה הערבית בישראל: ערכיה התרבותיים וזיקתם לעבודה הסוציאלית". חברה ורווחה, כרך י"ד, 3-4, עמ' 249-263.
- חאג' יחיא, מוחמד. (1999). " אלימות כלפי נשים בהקשר החברתי- התרבותי של החברה הערבית", בתוך: רבין, ק. (עורכת). להיות שונה בישראל, מוצא עדתי, מגדר וטיפול. הוצאת רמות-אוניברסיטת תל-אביב. עמ' 219-242.
- ח'מאיסי, ראסם. (2011). ספר החברה הערבית בישראל, אוכלוסייה, חברה, כלכלה. מכון ון ליר בירושלים, הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- טרביה, חמד. (2001). " שחיקת המורה הערבי בישראל כפועל יוצא של תפיסת המסוגלות העצמית שלו והאקלים הבית-ספרי", בתוך: עיונים במינהל ובארגון החינוך. כרך 25. הוצאת אוניברסיטת חיפה והסתדרות המורים בישראל. 183-214.
- מזאווי, אנדרה אליאס. (1995). " שינויים בדפוסי התפקיד של המורה בחברה הערבית הפלשתינית ומשמעותם הריבודית" בתוך: בן-עמוס, א. ;תמיר, י. המורה בין שליחות למקצוע. חינוך וחברה, הוצאת רמות-אוניברסיטת תל-אביב. 59-73.
- מזאווי, אנדרה אליאס. (2002). " החינוך הערבי בישראל: מיגדר, כוח הוראה ובית הספר כשדה חברתי". עורכות: צלרמאיר, מ. ופרי, פ. מורות בישראל: מבט פמיניסטי. הוצאת הקיבוץ המאוחד קו אדום. 240-252.
- מרעי, סמי. (1986). "בית ספר והחברה הערבית בכפר הערבי בישראל". בתוך: שפירא, פ. ופרג, ר. (עורכות). הסוציולוגיה של החינוך. תל אביב: הוצאת עם עובד. 284-305.
- צרצור, סעד. (1985). "לשאלת חינוכו של מיעוט זר במדינתו". בתוך: אקרמן, כרמון וצוקר (עורכים). חינוך בחברה מתהווה. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד. 473-525.
- רינאווי, חליל. (1996). בית הספר, הקהילה והרשות המקומית בקרב המיעוט הפלסטיני בישראל. מדוע החינוך אינו מהווה צינור מוביליות לכלל בני ובנות קבוצת המיעוט. הוצאת מרכז אדוה. 2-38.
- שפירא, תמר. הרץ-לזרוביץ, רחל. (2002). " נשים מובילות שינוי בבית הספר הערבי". בתוך: עיונים במינהל ובארגון החינוך, הוצאת אוניברסיטת חיפה והסתדרות המורים. כרך 26. עמודים 35-67.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %

השתתפות פעילה / עבודת צוות 20 %

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
10 %

מידע נוסף / הערות:

הסדנה תחולק לשני חלקים: החלק הראשון מטרתו לחשוף את הסטודנטים לסוגיות ולדילמות בחינוך הערבי בישראל על ידי המרצה והצפייה במתרחש בבית הספר, והחלק השני של הקורס יבקש מהסטודנטים להביא לשיעורים כל מני סוגיות ושאלות לדין בפורום הכיתתי ועוד ..